

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН**

**Українська словесність у полікультурно-освітньому
просторі сьогодення**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

23-24 вересня 2021 року

Одеса – 2021

Literature

1. *Верещагин Е. М.* В поисках новых путей развития лингвострановедения: концепция речеповеденческих тактик. Москва : Ин-т рус. яз. им. А. С. Пушкина, 1999. 84 с.
2. *Гундаренко О.* Лінгвокультурний концепт як одиниця структурування культурно значущої інформації в текстах американської церемоніальної промови. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. В.105(2). Кіровоград : [б. и.], 2012. С.70-72.
3. *Карасик В. И., Слышкин Г. Г.* Лингвокультурный концепт как единица исследования. *Методологические проблемы когнитивной лингвистики : сб. науч. тр.* Воронеж: ВГУ, 2001. С. 75-80.
4. *Коваль І. О.* Президентський дискурс: сутність, структура, функції, цілі. *Стратегічні пріоритети*. 2012. № 3 (24). С. 158–163.
5. *Красовська К. В.* Зв'язок концептуальної та мовної картин світу з етнічною ментальністю. *Культура народів Причерномор'я*. 2009. № 154. С. 120-123.
6. *Марчук У. Б.* Асоціативний потенціал лінгвокультурних концептів у різносистемних мовах: автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.15. Київ, 2009. 20с.
7. *Мизин К., Петров О.* Зіставна лінгвокультурологія. *Методологічні проблеми та перспективні методики*. Переяслав-Хмельницький. Вінниця, 2018. 280 с.
8. *Назаренко І. В.* Співвідношення концептуальної і мовної картини світу в лінгвістиці. *Мова. Свідомість. Концепт: зб. наук. пр.* (6). 2016. С. 102-105.
9. *Попова З. Д., Стернин И. А.* Понятие «концепт» в лингвистических исследованиях. Воронеж, 1999. 234 с.

УДК 372: 471

Мар'яна Ягнич

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка**ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДОШКИ НА УРОКАХ УКРАЇНЬСЬКОЇ МОВИ
В 5-6 КЛАСАХ**

У дослідженні розглянуто один із методів інтерактивних технологій навчання та доведено, що його використання формує та розвиває креативність, стимулює інтелектуальну активність, вчить використовувати інформаційно-телекомунікаційні технології та підвищує мотивацію учнів до вивчення української мови.

Ключові слова: інтерактивна дошка, метод навчання української мови, інтерактивність, інтерактивні технології.

The study outlined one of the methods of interactive learning technologies. It has been stated that its usage forms and develops creativity, stimulates intellectual activity, teaches to use the information and telecommunication technologies and increases students' motivation to learn Ukrainian language.

Key words: interactive board, method of teaching Ukrainian language, interactivity, interactive technologies.

Постановка проблеми та її зв'язки із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасні інформаційні технології проникають в усі сфери життєдіяльності людини, стають невід'ємною частиною пізнання світу, опрацювання нових відомостей тощо. Завдання сучасних закладів середньої освіти – сформувати освітні компетентності у здобувачів щодо цілісного уявлення про світ, власну самооцінку, засади професійного вектору розвитку, створити

умови для соціалізації й адаптування до реалій глобалізації, конкурентності та невизначеності. Безумовно, вагому роль у цьому сенсі відіграє цифрова компетентність випускника нової української школи.

Одним із завдань сучасного вчителя є пробудження інтересу учнів до навчання, освітнього компонента, підтримання цього інтересу протягом усього курсу вивчення. Водночас майбутня освітня і професійна діяльність здобувачів закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) вимагає від них сформованої на належному рівні цифрової компетентності, зокрема щодо використання інформаційних технологій під час навчання, неформальної освіти тощо.

Аналіз наукових досліджень. Особливості інтерактивного навчання досліджували науковці різних суміжних галузей (педагогіки, психології, методики, лінгвістики), а саме: Ш. Амонашвілі, О. Біда, Є. Ільїн, Г. Коберник, Я. Коменський, С. Личинкова, О. Пометун, Л. Пироженко, В. Сухомлинський, В. Шаталов. Ефективність використання сучасних інформаційних технологій, зокрема інтерактивної дошки на уроці стала об'єктом вивчення Р. Гуревича, Г. Гордійчук, М. Кадемії, В. Кондратюка. Методику роботи з інтерактивною дошкою описано в працях О. Дмитрук, Г. Дорошенко, Н. Решетнікової, Є. Ісаєва.

Мета дослідження – розглянути лінгводидактичні умови використання інтерактивної дошки в процесі навчання української мови.

Виклад основного матеріалу. Важливо залучити учнів до творчого процесу не тільки на етапі проведення, але й під час підготовки до уроку. Доречними у цьому контексті видаються інтерактивні методи навчання, зокрема конструювання, моделювання, смислове бачення, символічне бачення, метод творчої реалізації. Опіраючись на природний віковий та психологічний інтерес здобувачів до гаджетів, заохочуємо учнів до творчої взаємодії з учителем зі створення навчального медіаконтенту: відео-, аудіоматеріалів, заочних екскурсій пам'ятними місцями міста, села, селища, музеями, добірки ілюстрацій, розробки мініпроектів, презентацій пропонованого теоретичного матеріалу з української мови або літератури тощо.

Формувати активну учнівську позицію, самостійність мислення дозволяє інтерактивна дошка «SMART Board». Її головна відмінність від презентації полягає в тому, що вона забезпечує можливість використовувати інтерактивні завдання. Така діяльність на уроці в умовах очного навчання або в онлайн-форматі сприяє розвитку пізнавальних інтересів здобувачів, їхній включеності в освітній процес, допомагає глибше та ґрунтовніше засвоїти тему.

Працюючи з інтерактивною дошкою, учні одразу можуть вносити корективи чи доповнення, виділяти, підкреслювати важливий, потрібний матеріал, вставляти замість крапок потрібні букви чи слова, ставити пропущені розділові знаки тощо. Виділення кольором тексту допомагає акцентувати увагу на окремих теоретичних відомостях, правилах, ілюстраційному матеріалі, зразку виконання завдання і т. ін. На будь-якому етапі уроку за допомогою функції «Multitouch» учитель може залучити до роботи одразу декількох учнів. Цікаво, що вчитель має можливість на уроці разом з учнями швидко створити опорний конспект,

заповнити будь-яку таблицю, у нетрадиційній формі подати виклад навчального матеріалу.

Треба зауважити, що найбільш ефективно сприйняття інформації забезпечує оптимальне поєднання вербальної та візуальної форм її подання. Це також особливо важливо з огляду на потребу періодично переключати увагу учнів для стимуляції процесу запам'ятовування навчального матеріалу. Адже 45-хвилинні лекції стомлюють учнів, а психофізіологічні особливості колишнього четвертокласника не дозволяють концентрувати увагу більше 15-20 хвилин. Ігнорування цих обставин у результаті призводить до суттєвого пониження уваги і, як наслідок, зниження рівня сприйняття навчальної інформації. Тому, усе залежить не стільки від можливостей конкретної дошки або програмного забезпечення, скільки від креативності вчителя, його фантазії, досвіду роботи з інтерактивною дошкою та технічними засобами навчання. Прийомів роботи з інтерактивними дошками дуже багато: виконання усних вправ, граматичні завдання, вписування слів чи пропущених букв, проведення відповідностей, закріплення матеріалу тощо.

Інтерактивна дошка це не тільки інструмент – на ній можна показувати презентації нового матеріалу з відповідними зображеннями, правилами правопису. Деякі фрагменти тексту можна надрукувати заздалегідь і обговорити з учнями в класі. Учні будуть слідкувати протягом уроку за текстом, оскільки він підсвічується в певний момент і в ньому можна робити примітки, які відображаються на екрані.

Для організації інтерактивного навчання можна створити ряд завдань, які учням цікаво буде виконати в парах чи групах. Школярів зацікавить участь в естафетах "Хто швидше", "Спробуй відгадай". Традиційним залишається диктант. На дошці можна писати синім або чорним маркером, а виправляти помилки – червоним. Використовуючи інтерактивну дошку на уроках української мови, учням пропонують підготувати власні виступи з трансляванням на екрані історичних довідок, власних віршів, фрагментів твору, фото-шоу. За допомогою SMART Board організують дискусію або демонстрування індивідуальних робіт учнів, доповнюючи їх своїми рукописними і графічними коментарями. Кожен такий урок наповнюється додатковою інформацією, яку при традиційному методі та за браком часу діти не отримували.

Завдяки поєднанню комп'ютера та інтерактивної дошки отримуємо унікальну можливість: об'єднати переваги цифрових технологій із традиційними формами навчання, що дозволить навіть під час використання найпростішого програмного забезпечення підготувати й провести урок на якісно новому рівні.

Висновки і перспективи дослідження. Отже, урізноманітнення завдань за допомогою інтерактивної дошки дозволяє залучити учнів до активної діяльності, сприяє урізноманітненню освітнього процесу в офлайн-форматі, структурує і впорядковує онлайн-уроки. Натомість усі учасники освітнього процесу отримують реальну можливість експериментувати, систематизувати освітній контент.

Перспективу подальших досліджень убачаємо у вивченні та компаративному аналізі інших інтерактивних дощок з метою практичного використання в освітньому процесі ЗЗСО. поглиблення знань з української мови, забезпечення ефективного та якісного навчання.

Література

1. Баханов К. О. Що ж таке технологія навчання? *Шлях освіти*. 1999. №3. С. 24.
2. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ : АСК, 2004. 192 с.
3. Кларин М. В. Інтерактивное обучение – інструмент освоєння нового опыта. *Педагогика*. 2000. №7. С.12-18.

УДК 378.14+372+378.4

Tetiana Yablonska, Maria Tarasenko

*State Institution «South Ukrainian National Pedagogical University
named after K.D.Ushinsky»*

***THE INFLUENCE OF INFORMATIONAL TECHNOLOGIES ON THE FUTURE
SPECIALISTS' COMMUNICATIVE COMPETENCE IN CROSS-CULTURAL INTERACTION***

The influence of informational technologies on the future specialists' communicative competence in cross-cultural interaction is determined in the article. The forms of work with the Internet-content, their reliability and efficiency are analyzed. The key function of the students' project work in extracurricular activities is defined.

Key words: *informational technologies, Internet-content, Web sites, communicative competence, cross-cultural interaction, extracurricular activities, project work.*

У статті визначено вплив інформаційних технологій на комунікативну компетентність майбутніх спеціалістів у міжкультурній взаємодії. Проаналізовано надійність та ефективність форм роботи з інтернет-контентом та визначено ключову функцію проектної роботи студентів у позааудиторній діяльності.

Ключові слова: *інформаційні технології, Інтернет-контент, веб сайти, комунікативна компетентність, міжкультурна взаємодія, позааудиторна діяльність, проектна робота.*

The problem raising. Today, it is important for foreign language teachers that any language as a means of communication has a new form of existence in cyberspace, and foreign language teachers have a unique opportunity to use a modern living foreign language and, of course, create their own language and virtual information space.

Like everything new, the problem of using virtual space requires additional consideration. The World Wide Web has enormous potential and extends to virtually all areas of human activity, including foreign language teaching. However, this is the complexity of its use, namely too many opportunities for both teachers and future professionals. That is why only those resources should be involved in foreign language teaching that will be really effective and make foreign language learning interesting and exciting for students and even open new paths for teachers.

Students have been using the Internet for a long time to meet their needs,